

papierowy
ż u r a w

POLSKIE
STOWARZYSZENIE
HAIKU

Internetowy Magazyn
Polskiego Haiku
nr 1/2024 (7)

- Magdalena Blumczyńska •
- Marta Chociłowska • Anna Cieślik •
- Henryk Czempiel • Dorota Czerwińska
- Andrzej Dembończyk • Daria Dziedzic
- Anna Ejfler • Maciej Faliński •
- Małgorzata Formanowska •
- Mariola Grabowska • Agnieszka Herman
- Sandra Jaworska • Robert Kania •
- Wiesław Karliński • Dorota Kasparewicz
- Krzysztof Kokot • Magdalena
- Łubkowska • Krzysztof Macha • Ludwika
- Majewska • Urszula Marciniak • Wanda
- Masewicz-Pełka • Ewa Moskalik •
- Gareth Nurden • Halina Ewa Olszewska
- Regina Olszówka • Anna Płaskowska •
- Ewa Pleszczyńska • Krzysztof Przegiętka
- Julia Przywara • Dorota Pyra •
- Barbara Rybak • Sława Sibiga • Jadwiga
- Siwińska-Pacak • Wioleta Szarwas •
- Irena Iris Szewczyk • Grażyna Tatarska
- Anna Tłałka • Zuzanna Truchlewska
- Kacper Truchlewski • Małgorzata
- Wielgosz • Rafał Zabratyński •

3 MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA HAIKU „SEASONS+” („PORY ROKU+”)



THE THIRD INTERNATIONAL HAIKU CONFERENCE

四季+ / seasons+

13–15/9/2024

Museum of Japanese Art
and Technology Manggha,
Kraków, Poland

M. Konopnickiej Street 26, Kraków / www.manggha.pl
Polish Haiku Association / www.psh.org.pl



W dniach 13-15 września 2024 roku odbyła się 3 Międzynarodowa Konferencja Haiku, zorganizowana przez Polskie Stowarzyszenie Haiku we współpracy z krakowskim Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha.

Seasons+ (Pory roku+) – taki był temat przewodni spotkania, w którym uczestniczyli poeci haiku z kraju i ze świata. Zastanawialiśmy się, jak w czasie zmian klimatycznych traktować postulat zapisu tego, co widzimy w kontekście pory roku? Jak na przykład opowiedzieć o kwitnieniu kasztanowców czy magnolii w porze jesiennej? Jak zignorować znaną nam do niedawna kolej wydarzeń w przyrodzie? Czy zgodnie z zaleceniami mistrzów ze znanej nam szkoły Kuzu trzymać się ustalonych zestawień, czy też poeta haiku ma być równocześnie sprawozdawcą zmian klimatycznych?

Wykład inauguracyjny *W poszukiwaniu + (In search of +)* wygłosił Jim Kacian, amerykański poeta haiku, założyciel i redaktor najważniejszych czasopism poświęconych haiku, takich jak *The Haiku Foundation* oraz *Haiku Society of America*. Rozważał, jak szczegóły zmian klimatycznych są rejestrowane w haiku, oraz jak te wiersze odnoszą się do tradycyjnych pór roku skodyfikowanych w saijiki.

III MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA HAIKU
四季 + / seasons+ / pory roku +
13–15.09. 2024

Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha

Program

13 września, piątek: w lobby Muzeum Manggha

15.30–17.00 Rejestracja

17.30–18.00 Otwarcie i powitalne przemówienia współorganizatorów

18.00–20.30 Otwarte czytanie haiku z Antologii konferencyjnej

14 września, sobota: Aula (sala wielofunkcyjna)

09.30–10.00 Oficjalne powitanie uczestników

10.00–10.45 **Jim Kacian**: wykład inauguracyjny In search of +

11.00–11.45 **Emiko Miyashita**: Four Seasons: How They Came and Are Gone (online)

12.00–12.30 **Rebeka Sára Szigethy**: Contextualizing homogeneity – a reading of Cor van den Heuvel's „tundra”

12:30–13.00 **Agnes Savich**: Haiku from my childhood in Poland: how to turn memories into current haiku

13.00–14.00 Lunch w lobby Muzeum Manggha

14.00–14.45 **Roberta Beary**: How to Haibun with Roberta Beary

14.45–15.15 **Ádám T. Bogár**: Found Haiku and/as Collage

15.30–16:00 **Marta Chociłowska**: Spojrzenie na haiku w Polsce

16.00–16.30 **Agnieszka Umeda**: Haiku – niedokończony rysunek tuszem w poetyce polskiej

18.00–21.00 Bankiet w holu głównym Muzeum Manggha

15 września, niedziela:

09.30–13.00 **Ginko** (spacer haiku) prowadzony przez współorganizatorów konferencji, po którym odbędzie się konkurs haiku.



Fot. Irena Iris Szewczyk

Emiko Miyashita, która wygłosiła wykład pt. *4 Pory Roku: Jak się pojawiły i jak odeszły (Four Seasons: How They Came and Are Gone)* swoje haiku oznacza datami, bo już same zjawiska przyrodnicze nie są wystarczającymi sygnałami, by właściwie odczytać czas ich powstania.

Ale wykłady nie koncentrowały się jedynie wokół pór roku, prelegentów interesowały wszelkie kwestie związane z tym niezwykłym gatunkiem poetyckim. Rozmawialiśmy o pustce i ciszy jako o niezbędnych elementach haiku, o graficznym wymiarze haiku na podstawie *tundry* Cor van den Heuvela z 1963 roku. Rebeka Sára Szigethy, która przybliżała ten eksperymentalny utwór powiedziała: „w tundrze nie ma żadnych wskazówek, żadnych poruszających się elementów ani konkretnych punktów odniesienia. To samotne słowo zmusza czytelnika do wypełnienia pustki własnym doświadczeniem, otwierając przestrzeń dla nieskończonej interpretacji i emocjonalnej introspekcji”.

Marta Chociłowska, prezeska Polskiego Stowarzyszenia Haiku przypomniała historię haiku w Polsce, a Agnieszka Żuławska-Umeda w swoim wykładzie *Haiku — niedokończony rysunek tuszem w poetyce polskiej* ruszyła na poszukiwanie punktów styčných między utworami japońskich poetów haiku, a polskich poetów. W tym kontekście pojawiły się tu utwory Cypriana Kamila Norwida, Ryszarda Krynickiego (który był obecny na Konferencji), Zbigniewa Herberta, Czesława Miłosza, Krzysztofa Czyżewskiego, Stanisława Cichowicza.

W czasie Konferencji dostępna była wystawa haiga i sumi-e przygotowana przez Lidię Rozmus, na której prezentowane były prace artystów: Barbary Kowalik, Krzysztofa Machy, Marii Piaseckiej, Doroty Pyry, Lidii Rozmus, Agnes Evy Savich, Sławy Sibigi i Iliany Stoyanowej.

Identyfikacja reklamowa Konferencji zawierała sumi-e autorstwa Marii Piaseckiej.

NAGRODA POETYCKA IM. EWY TOMASZEWSKIEJ
za najlepsze haiku opublikowane w 2023 roku

światło księżycy—
wypełnia się po brzegi
jesienny staw

Zuzanna Truchlewska
(12. Konkurs kukai „Jesienny ogród”
grudzień 2023, II miejsce)

window gap
the melody
of spring wind

Irena Iris Szewczyk
(Chrysanthemum #30, April 2023)

WYBÓR REDAKCJI

letnia łąka
chmury przesuwiają się
między palcami

Mariola Grabowska

wiosenna pełnia
rozjaśnia połoninę
stado owiec

Wiesław Karliński

klucz żurawi
w moim mieście rzeka
opuszcza koryto

Anna Tłałka

HAIKU I HAIGA WEDŁUG PÓR ROKU

przedwiośnie
dziewczyna barwi włosy
na zielono

Dorota Czerwińska

krzew forsycji
odbiło się w moim lustrze
złoto

Wanda Masewicz-Pełka

mgła spowija świt
na promień słońca czeka
szczyt góry Fuji

Julia Przywara

rzęsa wodna
a gdyby tak po prostu
przejść na drugi brzeg

Urszula Marciniak

wiosenny deszcz
kot zlizuje krople
zza szyby

Dorota Kasparewicz

kwiaty magnolii
tak intensywnie pachną
jej włosy

Andrzej Dembończyk

wiosenny powiew
strach na wróble
zaczyna sezon

Krzysztof Macha

wiosenna pełnia
rozjaśnia połoninę
stado owiec

Wiesław Karliński

wiosenna ulewa
ich przelotny romans
odpływa z deszczem

Barbara Rybak

kapliczka
w jaśminach i bzach
modlitwy

Halina Ewa Olszewska

noc świętojańska
Wiśła płynie
Drogą Mleczną

Ludwika Majewska

ciepły ranek
budzi się róża
płatki po płatku

Dorota Kasparewicz

po letniej burzy
kalosze rozchlapują
słońce

Dorota Czerwińska

letnia ulewa
wkraczam w szmer deszczu
już we mnie

Rafał Zabratyński

lipcowy wiatr
polny kamień przyciska
szkice z natury

Dorota Pyra



Krzysztof Macha

cisza przed burzą
nagle przecina niebo
głos jerzyków

Marta Chociłowska

letnia łąka
chmury przesuwiają się
między palcami

Mariola Grabowska

pierwszy całus
konik polny przechodzi
w tonację dur

Henryk Czempiel

letnia wspinaczka
ramię w ramię po murze
pnące z cieniem

Ewa Moskalik

upalny ranek
kot rozciąga się
na krawędzi cienia

Irena Iris Szewczyk

wysycha staw kaczuszki coraz bliżej siebie

Agnieszka Herman

już się pochyla -
staruszka podpira
słonecznik kijem

Dorota Kasparewicz

przycina róże
coraz mocniej zgarbiony
owdowiały

Maciej Faliński



Andrzej Dembończyk

w kajecie babci
skruszały płatek róży
grzech młodości

Barbara Rybak

wspomnienie
babcia czyści kapotę
dla stracha

Ewa Pleszczyńska

kalendarz
znów przyspiesza
babie lato

Wiesław Karliński

wyrwana ze snu...
snująca się nitka
babiego lata

Dorota Pyra



*kropla po kropli
otrzasa się z deszczu
letni ogród*

Ewa Moskalik

Ewa Moskalik

spotkanie po latach
ode mnie do ciebie
babie lato

Magdalena Łubkowska

babie lato
ucichł na chwilę
wiatr przed podróżą

Ewa Moskalić

klucz żurawi
w moim mieście rzeka
opuszcza koryto

Anna Tłałka

mżawka –
zakopuje się w liściach
bezdomy jeź

Anna Tłałka

mglisty przedświt
pomiędzy polami
meandry rzeki

Wioleta Szarwas

w głowie siedzą
jesienne powidoki
podróż pociągiem

Anna Cieślik

pajęczna sieć
tyle rozmów za nami
i znów cisza

Daria Dziedzic

jesienny wieczór
zniechęceni w mgle
korony drzew

Regina Olszówka



Krzysztof Macha

jak cicho
utkany z pajęczych mgieł
las w deszczu

Mariola Grabowska

oparta o pień
jak te jesienne liście
jej rude włosy

Małgorzata Wielgosz

jesienny nów
wytarta ze złota
obrączka babci

Mariola Grabowska

jesienny świt
nurkuje w złocie
stado mew

Irena Iris Szewczyk

*opadłe liście
odgrzebuje z pamięci
swą pierwszą miłość*



爪儿△回尺乙儿下儿
千回尺爪儿几回山与儿

Małgorzata Formanowska

otwarte drzwi
żółty listek topoli
wpadł niczym motyl

Anna Ejfler

podmuch wiatru
jakby dostały skrzydeł
nasionka klonu

Marta Chociłowska

jesienna mżawka
mruka rzęsą
stary staw

Ewa Moskalik

jesienny deszcz znikają łachy na Wiśle

Jadwiga Siwińska-Pacak



samotność
bierzemy głęboki oddech
ja i las

Krzysztof Macha

sztorm na Bałtyku
domek z piasku ocalał
na fotografii

Jadwiga Siwińska-Pacak

chryzantemy
ta cisza po moim
kocham cię

Henryk Czempiel

połny kilim
na splotach skiby
wronie pazury

Grażyna Tatarska

słoneczny ranek
wędkarz zaciera ręce
nad przerębłem

Irena Iris Szewczyk

zimowa mgła
kreska horyzontu
ledwo maźnięta

Irena Iris Szewczyk

czarne ulice –
rozkładają dywany
śnieżne chmury

Sandra Jaworska

na białym śniegu
monochromatyczny świat
białe niedźwiedzie

Magdalena Blumczyńska

sopel za oknem
kropla za kroplą tyka
słoneczny zegar

Krzysztof Przegiętka

szczypiący mróz
maluje jej policzki
pierwsza randka

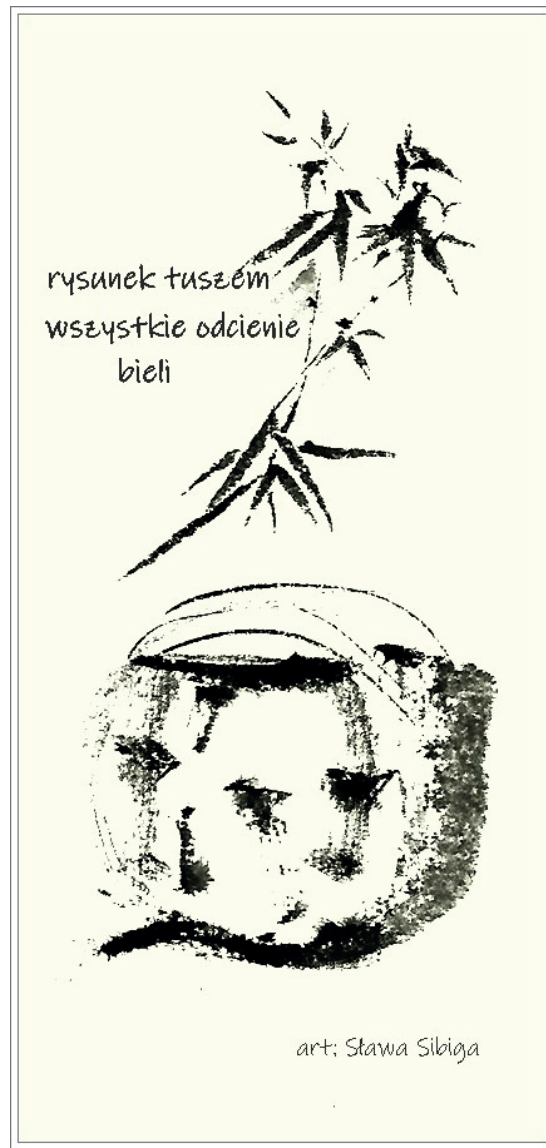
Barbara Rybak

złodziejaszek
szron kradnie kolory
w ogródku

Grażyna Tatarska

otwarta brama
przychodzi i odchodzi
zimowy wiatr

Gareth Nurden



Stawa Sibiga

HAIKU REDAKTORÓW

pustka
wiatr przegania
stracha na wróble

Robert Kania

harcerska warta –
do ognia przysiada się
jeszcze jeden liść

Zuzanna Truchlewska

zadyma –
coraz ładniejsze szkice
Matsuo Bashō

Krzysztof Kokot

zimowy zmierzch
i nagle jednocześnie
wszystkie wrony

Małgorzata Formanowska

zimowy wiatr
kawki przekrzykują się
jedna przez drugą

Małgorzata Formanowska

taki ziąb
mewy na poręczy mostu
jedna przy drugiej

Małgorzata Formanowska

HAIBUN

Maciej Faliński

Biały szum

Dzwonię do matki. Jest w trakcie pierwszej chemii. Mówi, że fizycznie czuje się dobrze. W tle słychać głosy innych pacjentów. Pewnie i jej głos dla innych jest tłem. Wypowiadane przez nich słowa są niezrozumiałe, ale na tyle głośne, że nie zawsze usłyszę co mówi do mnie matka. Jej opowieści zaczynają zlewać mi się z gwarem szpitalnej sali, a ja patrząc na nagie szeleszczące gałązki zastanawiam się ile jest dziś stopni poniżej zera.

opadły liście
czy ta stara jabłonka
jeszcze zakwitnie?

Dorota Pyra

Czas

Jedyny głos, jaki wydaje z siebie pusta przestrzeń, to stateczne kroki zegara. Chodzi w tym domu od lat. Zza oszklonych drzwiczek widać niezbitcie, że *żyje*. Ja go lubię, ale w niektórych budzi mieszane uczucia. Mówią, że jak mu się dokładnie przyjrzeć, ma się wrażenie, że oszukuje czasem.

poranna kawa
coraz bardziej spóźnione
jesienne słońce

Anna Plaskowska

Ognisko domowe

Późna jesień. Nie jeździmy rowerami. Nie biegamy po podwórku. Nie wychodzimy z domu. Zupełnie inaczej niż podczas ostatniej wizyty u mojej mamy. Siedzimy. I lepimy pierogi. Każdy ma coś do powiedzenia, więc nie od razu słyszymy pytanie Zuzi. Powtarza je. I już wiemy, że prosi o opowieść rodzinną, którą mogłaby podzielić się na lekcji historii. Co mogłabym jej opowiedzieć? Przechowuję kilka wspomnień o prababci, jakieś strzępki naszych wspólnych dialogów i zasłyszanych opowieści. Za mało, aby stworzyć spójną, ciekawą historię. Krótką pauzę pomiędzy rozmowami wypełnia szum wiatru. Zdziwiająca, że dociera aż tutaj. W końcu odzywa się moja mama. Babcia Zuzi. Nasłuchuję. Dostrzegam swoją praprababcie Annę, która mieszka pod samym lasem. Zajmuje się medycyną naturalną. Leczy ziołami i pomaga odbierać porody. Nazywano ją znachorką. Czy to przypadek, że często o takich kobietach rozmyślam? Czy to tylko przypadek, że Zuzia chce kiedyś zdawać na medycynę? Nie zadaję głośno pytań. Słucham, a przy tym próbuję odkleić z dłoni ciasto, jednak mam wrażenie, że przykleiło się na dobre. Zmywam je, a ono zostaje. Na szczęście mama podaje pierogi. Jem. Przyjemnie rozchodzi się ciepło. I wtedy o niczym nie myślę. Nie myślimy. Nie mówimy. Tylko wspólnie jemy wśród dźwięków wiatru.

wykopki

wydobyty z ukrycia

zapach ziemi

TANKA

Urszula Marciniak

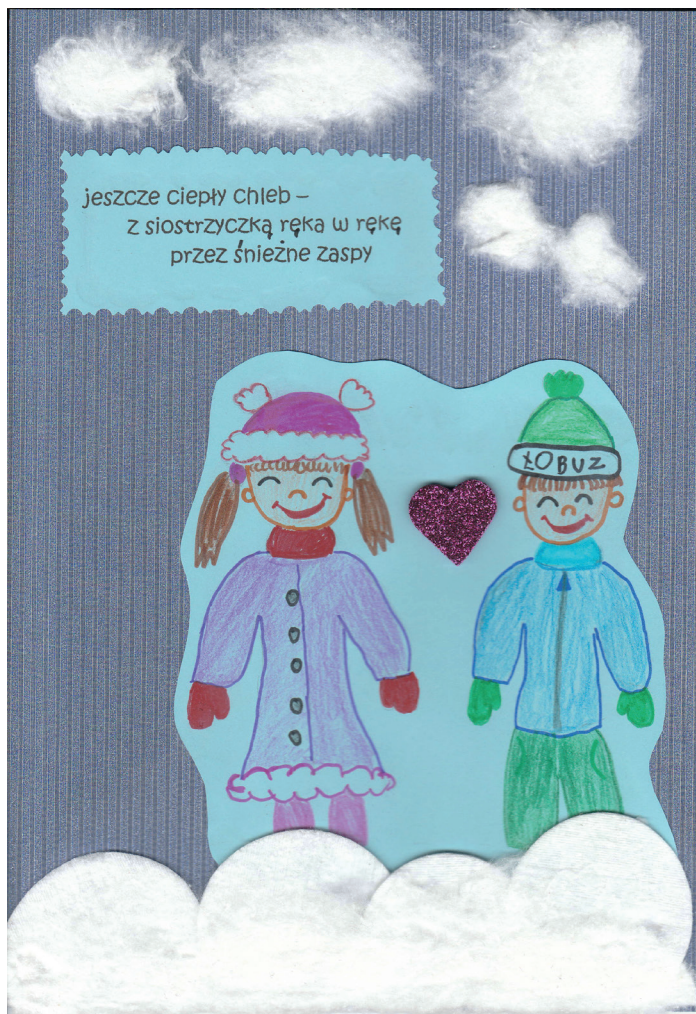
para łabędzi
ona znów nie dostrzegła
zmierzchu nad stawem
nie ma już psa, który by
przypomniął o kolacji

Otwarte okno
świeca wciąż zaprasza
ćmy do domu
nie pamiętam już kiedy
byli tu inni goście

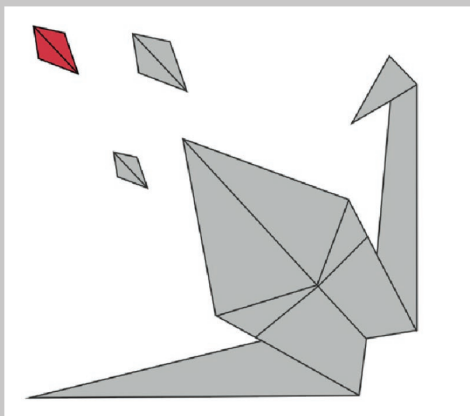
Krzysztof Macha

letnie przesilenie
dziewczyna za barem
kończy pracę
świt
w jej pustych dłoniach

MAŁY ŻURAW



Kacper Truchlewski (13 lat)



papierowy ż u r a w



Internetowy Magazyn
Polskiego Haiku
nr 1/2024 (7)

Wydawca: Polskie Stowarzyszenie Haiku

Szczegółowe informacje
dotyczące nadsyłania utworów:
<http://psh.org.pl/papierowy-zuraw/>

Redaktor naczelny:
Robert Kania
Sekretarz redakcji:
Małgorzata Formanowska
Zespół redakcyjny:
Krzysztof Kokot,
Zuzanna Truchlewska.
Projekt okładki, skład i tiamanie:
Agnieszka Herman

Magdalena Blumczyńska / 25
Marta Chociłowska / 12, 22
Anna Cieślik / 18
Henryk Czempiel / 12, 24
Dorota Czerwińska / 7, 10
Andrzej Dembończyk / 8, 14
Daria Dziedzic / 18
Anna Ejfler / 22
Maciej Faliński / 13, 30
Małgorzata Formanowska / 21, 29
Mariola Grabowska / 6, 12, 20
Agnieszka Herman / 13
Sandra Jaworska / 25
Robert Kania / 28
Wiesław Karliński / 6, 9, 15
Dorota Kasprowicz / 8, 10, 13
Krzysztof Kokot / 28
Magdalena Łubkowska / 17
Krzysztof Macha / 8, 11, 19, 23, 33
Ludwika Majewska / 9
Urszula Marciniak / 8, 33
Wanda Masewicz-Pełka / 7
Ewa Moskalik / 12, 16, 17, 22
Gareth Nurden / 26
Halina Ewa Olszewska / 9
Regina Olszówka / 18
Anna Plaskowska / 32
Ewa Pleszczyńska / 15
Krzysztof Przegiętka / 25
Julia Przywara / 7
Dorota Pyra / 10, 15, 31
Barbara Rybak / 9, 15, 26
Sława Sibiga / 27
Jadwiga Siwińska-Pacak / 22, 24
Wioleta Szarwas / 18
Irena Iris Szewczyk / 5, 13, 20, 24, 25
Grażyna Tatarska / 24, 26
Anna Tłałka / 6, 17
Zuzanna Truchlewska / 5, 28
Kacper Truchlewski / 33
Małgorzata Wielgosz / 20
Rafał Zabratyński / 10